RĂSPUNDEREA PENALĂ PENTRU INFRACŢIUNEA DE FINANŢARE A TERORISMULUI

Dorel COJOCARI

CZU: 343.2/.3 cojocari.dorel98@gmail.com

The present study analyses the general aspects and concepts of terrorism funding. Also, international and national provisions regarding terrorism funding have been assessed. This study is based on the complex judicial research through objective and subjective sides of the subsequent crime component, out of which, have been highlighted the multiple characteristics of the crime object. And at the end, we formulated conclusions and proposals to amend the legislation.

Crima organizată transfrontalieră nu constituie un fenomen nou pentru societate, dar în ultimele decenii ea cunoaşte o puternică expansiune extrateritorială şi pune în pericol direct diverse sfere ale vieţii, fapt care se datorează finanţării în proporţii deosebit de mari a acestui fenomen.

În prezent, contracararea finanţării terorismului este una dintre cele mai actuale obiective strategice cu care se confruntă atât Republica Moldova, cât şi întreaga comunitate internaţională.

Analizând cadrul normativ al reglementării juridice din mai multe state, observăm că definiţia de finanţare a terorismului diferă de la stat la stat, însă are anumite trăsături comune care se rezumă la ceea că finanţarea terorismului se realizează atunci când orice persoană prin orice mijloace, direct sau indirect, ilicit şi intenţionat, furnizează sau colectează fonduri cu intenţia de a le utiliza sau ştiind că vor fi folosite, integral sau parţial, pentru a comite un act terorist. În procesul de investigare a finanţării terorismului, mijloacele financiare sunt urmărite de la originea lor la organizaţia teroristă sau celule teroriste, care folosesc fondurile pentru a comite actele de terorism.

Astfel prin incriminarea la art.279 CP RM a infracţiunii de finanţare a terorismului legiuitorul a dorit să protejeze mai multe valori sociale; or, obiectul juridic special al acestei infracţiuni este unul multiplu, deoarece, prin comiterea acestei infracţiuni, se atentează nu doar la relaţiile sociale cu privire la neadmiterea punerii la dispoziţie sau a colectării bunurilor ori cu privire la neadmiterea

prestării unor servicii financiare în vederea finanţării terorismului [1, p.541], ci şi totodată la securitatea economiei naţionale (în particular, circulaţia corectă a mijloacelor băneşti şi a bunurilor sau a veniturilor). Argumentul principal se bazează pe faptul că atunci, când se comite infracţiunea dată, din circuitul economic legal sunt scoase fondurile financiare şi diferite categorii de bunuri care ulterior vor fi utilizate în activităţi de susţinere a grupurilor teroriste sau utilizate nemijlocit la comiterea actelor teroriste, totodată şi pentru a scoate sau tăinui fondurile şi bunurile destinate activităţii teroriste.

În context, este de subliniat că, prin comiterea finanţării terorismului, făptuitorul prin modalităţile faptice alternative prevăzute de dispoziţia normei prevăzute la art.279 CP RM, scoate fondurile şi bunurile din circuitul economic legal, sau prestând servicii financiare, prejudiciază mai întâi sistemul economic, după care deja se pune în pericol securitatea şi ordinea publică, ori destinaţia acestor fonduri şi bunuri este contribuirea la activitatea teroristă. La rândul său obiectul material al infracţiunii incriminate la art.279 CP RM îl reprezintă bunurile şi fondurile de orice natură care au fost sau sunt dobândite prin orice mijloace sau, în unele cazuri, obiectul imaterial care reprezintă prestarea anumitor servicii sau operaţiuni financiare.

Analiza de drept penal comparat ne arată că statele, apreciind gravitatea faptei prin prisma valorilor supreme asupra cărora sunt îndreptate consecinţele nefaste ale acestei infracţiuni, reglementează diferit infracţiunea de finanţare a terorismului. Astfel, această infracţiune, fie nu este incriminată în Codul penal, dar într-o lege specială, exemplul României [2] ceea ce face dificilă stabilirea obiectului juridic atât generic cât şi special al infacţiunii, fie este incriminată sub formă de modalitate faptică alternativă a laturii obiective a altor infracţiunii, adică nu incriminează finanţarea terorismului într-o componenţă separată, exemplul legislaţiile Federaţiei Ruse [3] şi a Republicii Federale Germania [4].

În altă ordine de idei, din alin.(1) art.279 CP RM, stabilim că această infracţiune este una formală şi se săvârşeşte doar prin acţiune, iar latura obiectivă a acesteia se realizează prin comiterea uneia dintre următoarele acţiuni care au caracter alternativ: a) punerea la dispoziție (oferirea) prin diferite metode, directă sau indirectă, a bunurilor de

orice natură dobândite prin orice mijloc, a mijloacelor financiare în diferite fonduri sau a materialelor; b) colectarea prin diferite metode, directă sau indirectă, a bunurilor de orice natură dobândite prin orice mijloc, a mijloacelor financiare în diferite fonduri sau a materialelor; c) prestarea unor servicii financiare (bancare şi nebancare).

Este important de concretizat că pentru a fi în prezența componenței de infracțiune prevăzute la de art.279 CP RM, acțiunile alternative menționate supra trebuie comise doar în scopurile implicit indicate în norma de incriminare. Astfel, latura subiectivă a acestei infracţiuni se caracterizează, prin vinovăţie sub formă de intenţie directă, fapt care se atestă și prin prezenţa în mod oligatoriu a unuia dintre scopurile speciale prevăzute în mod expres de normă, și anume: a) scopul de utilizare a acestor bunuri ori servicii la organizarea, pregătirea ori comiterea unei infracţiuni cu caracter terorist; b) în orice scop, de către un grup criminal organizat, o organizaţie criminală sau de o persoană aparte care comite ori întreprinde tentative de comitere a unei infracţiuni cu caracter terorist sau care organizează, dirijează, se asociază, se înţelege în prealabil, instigă sau participă în calitate de complice la comiterea acestei infracţiuni. În ipoteza existenței oricărui alt scop, fapta nu poate fi calificată în baza art. 279 CP RM. La rândul său, motivele comiterii acestei infracţiuni pot fi cele mai diverse.

Subiect al infracţiunii de finanţare a terorismului conform art.279 CP RM poate fi persoana fizică responsabilă care în momentul comiterii faptei a atins vârsta de 16 ani, precum şi persoana juridică, cu excepţia autorităţii publice. În alt context, în urma analizei rapoartelor FATF [5] şi a practicii internaţionale, am stabilit trei ipoteze în care se încadrează subiecţii finanţării terorismului: 1) finanţarea terorismului, realizată în secret sau în mod explicit de către stat prin autorităţile sale publice, aşa – numitele state sponsori; 2) finanţarea terorismului, realizată cu sprijin secret prin favorizarea în orice mod cu excepţia celui descris în punctul 1), sau prin inacţiune din partea autorităţilor statale; 3) finanţarea terorismului, realizată de subiecţi independenţi de stat, şi anume, persoanele juridice (cu excepţia autorităţilor publice) şi persoane fizice care îşi urmăresc propriile scopuri.

În cele din urmă în calitate *de lege ferenda*, în scopul perfecţionării normei de incriminare de la art.279 CP RM, propunem completarea

articolului cu următoarele circumstanţe agravante: săvârşirea infracţiunii de către persoana cu funcţie de răspundere, persoana publică şi persoana cu funcţie de demnitate publică; săvârşirea infracţiunii de către o instituţie bancară sau nebancară.

De asemenea, adoptarea unui aliniat nou, care să fie similar cu alin.(2) art.36 din Legea României nr.535/2004, şi care să aibă următorul conţinut: „săvârşirea unei infracţiuni în scopul obţinerii de fonduri, cu intenţia de a fi folosite sau cunoscând că acestea urmează a fi folosite, în tot sau în parte, pentru săvârşirea actelor de terorism ori pentru susţinerea unei entităţi teroriste".

Introducerea acestor agravante este necesară, deoarece: primo – să nu fie utilizate resursele financiare şi administrative ale statului, şi secundo – substanţial este sporit pericolul social al acestei fapte, comparativ cu situaţiile prevăzute la alin.(1) art.279 CP RM, în cazul în care persoana care în prealabil a comis intenţionat o altă infracţiune de pe urma căreia a obţinut un venit cu care ulterior intenţionat finanţează terorismul.

Referinţe:

1. BRÂNZĂ, S., STATI, V. *Tratat de Drept penal. Partea specială*. Vol. I. Chişinău: Tipografia Centrală, 2015. 541 p. ISBN 978-9975-53-469-7.
2. Legea României privind prevenirea şi combaterea terorismului nr. 535/2004. În: *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1161 din 08 decembrie 2004, în vigoare din 11.12.2004.
3. Уголовный кодекс Российской Федерации: от 13 июня 1996 г. № 63-ФЗ. В: *Собрание законодательства РФ*, 1996, № 25-ом. 17 июня. с. 2954.
4. Codul penal German din 13 noiembrie 1998 modificat ulterior prin Legea din 2 august 2000 (publicată în M.O., nr.I, pag.1253), [Accesat 18.05.2020] Disponibil: http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Germania-RO.html.
5. FATF Report, Emerging Terrorist Financing Risks, Paris Cedex, October 2015; [Accesat 15.05.2020] Disponibil:https://www.fatf-gafi.org/media/-fatf/documents/reports/Emerging-Terrorist-Financing-Risks.pdf.